

У овом броју:

**Јавне лицитације за
потребе заштите
животне средине,
доступне сваком
грађану.**

Стр. 1

**Санација загађивача
средине рударским
отпадом на подручју
Нове Молдаве, у
периоду економске
кризе**

Стр. 2

**Улагања за потребе
исхране пернате
дивљачи на подручју
Делиблатске пешчаре**

Стр. 3

Транспарентност при јавној набавци намењеној заштити животне средине

Еколошка група за сарадњу "Нера", у партнерству са Установом префекта (начелник округа) жупаније Караш-Северин, спроводи у дело од почетка јануара па до краја новембра месеца 2010. године пројекат "Не корупцији у процесу јавне набавке намењене заштити животне средине".

Пројекат има за циљ унапређење транспарентности процеса јавне лицитације за набавку јавних добара, у домену услуга и уговарања радова за пројекте увођења водоводне мреже и канализације, за уређивање сливова река, газдовање отпадом, зеленим површинама и сл. који су планирани да заживе у карашсеверинским

По речима кординатора пројекта др инж. Корнела Поповића Стурзе "Пораст транспарентности процеса јавне набавке имаће као резултат предупређивање и сузбијање корупције, коју локално становништво са подручја на којем се пројекат изводи, перцепира преко лошег квалитета инвестицијских радова, уступака при потписивању уговора о јавној набавци истим фирмама и неиспоштованих права за слободан проток информација од јавног интереса, које се односе на транспарентност процеса јавне набавке, од стране власти".

У оквиру наведеног пројекта, за особе запослене у установама јавне администрације биће организоване јавне информативне сесије с циљем упознавања правилника који одређује (гарантује) транспарентност јавне лицитације.

Дана 16. фебруара т.г. у седишту Карашсеверинске агенције за заштиту животне средине одржана је јавна презентација пројекта у присуству представника медија и запослених у јавној локалној администрацији, а то је био и повод за екипу задужену за његову имплементацију да присутне упозна са његовим детаљима

*Дојна Марђићану – саветник ЕГС "Нера"
за везе са јавношћу*

**Фебруара месеца 2010. године чланови и
сарадници ЕГС "Нера" специјализовали су се у
изради пројеката намењених да привуку
фондове Европске уније.**

У временском размаку од 8 до 11 фебруара т.г. у седишту ЕГС "Нера" из Оравице реализована су и предавања за будуће менаџере пројекта, који желе да акцесирају јавне фондове за имплементацију пројеката у домену заштите животне средине, људских ресурса и локалне јавне администрације.

Предавања је кредитирао CNFPA у оквиру Министарства рада и социјалне заштите, а спровели су их саветници Комерцијалног друштва ЕУРОФИН из Јаша.

У периоду одржавања предавања полазници су припремали дипломске радове, а 9 марта т.г. они су положили завршне испите, на основу којих су им уручене "Дипломе менаџера пројеката", које уважава Европска унија.

Предавања су похађали и неки чланови и сарадници ЕГС "Нера", који располажу одређеним искуством у акцесирању јавних фондова и имплементацији пројеката намењених заштити животне средине.

*Трајан Жуманка, саветник Префектуралног уреда
у Оравици*

градовима Анина, Оравица и Нова Молдава, а такође и у 25 сеоских општина у Долини Караша, Дунавској клисури и Долини Алмажа.

**16. фебруар 2010. године у седишту агенције за
заштиту животне средине Караш-Северин јавно је
презентован горе наведени пројекат.**

Кризу користе као изговор за одлагања санације загађивања животне средине у Новој Молдави рударским отпадом

ЕГС "Нера спровела је у дело током 2009. године пројекат у оквиру којег је осмислила Локални план акција за унапређење газдовања рударским отпадом са локација за одливање отпадних вода са рударских експлоатација у Новој Молдави и Саски Монтани. Начин спровођења у дело у току 2010. године Локалног плана акција зависи од финансијски средстава која ће Којмерцијално - акционарско друштво "Молдомин" у Новој Молдави и САФ "Mininvest" у Деви, у својству државних рударских јединица задужених за газдовање и управљање рударским отпадом са локација споменутих рударских експлоатација, да ставе на располагање.

У овом контексту ЕГС "Нера" је пре но што је размотрен пројекат Закона о о државном бјегу за 2010. годину проследила свој Локални план акција Министарству економије, Министарству финансија, Министарству заштите животне средине и одрживог развоја, Економској комисији за индустријске услуге Сената, Комисији за индустријске услуге Румунског парламента и посланицима Посланичких колегија у чијем су надлештву загађена подручја, односно град Нова Молдава и општине Пожежена, Коронини и Саска Монтана.

Са локалним планом акција упућена је и изјава (декларација) подршке овом документу коју су потписали преко 4000 житеља, којима споменути загађивачи угрожавају здравље и живот.

По ономе како Буџет Министарства економије тренутно изгледа, може се закључити да ни представници овог Министарства, а ни посланици карашеверинске жупаније у Парламенту Румуније, нису били кадри да обезбеде буџетска средства за санацију загађености средине, која у Новој Молдави и Саски Монтани траје већ четири деценије.

Рударска јаловина чека само повољан ветар који ће да је са јаловишта размести у сеоска домаћинства житеља Нове Молдаве и суседне Србије

Није нам до данашњих дана, такође, позната ни једна иницијатива Локалног одбора Нове Молдаве, Саске Монтане и Карашеверинског жупанијског савета, којом би се споменуте локације преуредиле, деконтаминирале и санирале посредством фондова Европске уније, која су тренутно доступна свим заинтересованим факторима.

Изгледа да по том питању сви би да причекају до 2012. године, када ће још једна предизборна кампања ступити на снагу. У недостатку неких конкретних акција, које би надлежни фактори морали да спроводе у дело у току 2010. године, цивилно друштво и средства масовног информисања би морала да наставе да делују сходно обавезама које су у

оквиру Локалног плана акција прихватили да спроводе у дело у овом временском размаку. Реч је о мониторингању имплементације наведеног Плана од стране надлежних фактора, мониторингању феномена загађености и информисању становника које загађеност погађа.

Корнел Поповић Стурза – координатор пројекта

Обновили "Споразум о сарадњи"

Невладина организација Еколошка група за сарадњу "Нера" са седиштем у Оравици и Јавно предузеће "Војводинашуме" са седиштем у Петроварадину су 17. фебруара т.г. потписале Споразум о сарадњи на промоцији волонтеризма у циљу еколошке едукације и заштите природе, сарадње на размени еколошких пројеката и сарадње на изради еколошких пројеката који се финансирају из фондова Европске уније.

Крај Гребенца на улазу у Специјалан резерват природе "Делиблатска пешчара"

Споразум су, како смо тим поводом сазнали у седишту Шумског добра "Банатшине" у Белој Цркви, испред "Војводинашуме" потписали Мариус Олђа, дипломирани инжењер, задужен за заштиту природних резервата "Лабудово окно и Делиблатска пешчара", а испред Еколошке групе за сарадњу "Нера", др Корнел Стурза Поповић, председник ове румунске невладине организације.

Сарадња војвођанског јавног предузећа, у чијем је саставу и шумско добро на чијем су подручју споменути зашточени резервати природе у пограничном сливу Дунава и Нере, и Невладине организације Еколошка група за сарадњу "Нера" (ГЕС "Nera"), које имају као основни циљ мониторингању заштите животне средине у атару "Микрорегије Дунав – Нера – Караш", траје већ добрих шест година и резултат је новонасталих добросуседских односа, који су конституисањем Еколошке групе за сарадњу Нера 2004. године подстакли активисти ове невладине организације и стручњаци Јавног предузећа "Војводинашуме", односно његовог Шумског добра са подручја Јужног Баната (АП Војводина).

По мишљењу потписника овогодишњег протокола о сарадњи, стране учеснице Споразума обавезују се да наставе сарадњу започету пре неколико година, с тим што ће Невладина организација ЕГС "Нера" (ГЕС "Nera"), са седиштем у Оравици, координирати заједночке активности у којима ће непосредно учествовати са својим експертима и волонтерима, а оба партнера ће бити задужени да тестирају стручност кандидата из Србије и Румуније у домену заштите животне средине, које ће дуж читаве године обучаваати зарад стицање општих информација о управљању заштитеним природним добрима, која се налазе у приобаљу Дунава, Нере и Караша. Реч је, дакле, о свим овогодишњим планираним активностима потписника Споразума на

подручју Специјалног резервата природе "Делиблатска пешчара", Предела изузетних одлика "Вршачке планине", Националног парка "Ђердап" и Парка природе "Гвоздена врата Дунава", Националног парка "Клисура Нера-Беушница" и Националног парка "Семеник-Клисура Караша".

У оквиру заједничких активности споменутих потписника овогодишњег "Споразума о сарадњи" у обзир долазе и заједничке активности српских и румунских волонтера на наведеним заштитеним добрима, процене основних фактора животне средине и стања биодиверзитета али и информисање локалног становништва о правилима понашања на заштитеном подручју, односно развоју и унапређењу екотуризма и хигијенизацији загађених подручја сваколиким комуналним и индустријским отпадом.

Дакако, да се потписници споразума обавезују и на континуирану размену информација за потребе "Информативног билтена" на српском и румунском језику који издаје румунска Невладина организација "Микрорегија Дунав-Нера-Караш", али и еколошких публикација са којима сарађује Јавно предузеће "Војводинашуме" из Србије.

Јоца Долић – уредник "Наше речи"

ВОЛОНТЕРИ У БАЈНОМ СВЕТУ ПРИРОДЕ МИКРОРЕГИЈЕ ДУНАВ-НЕРА-КАРАШ

Тридесетак полазника гимназије при Школском индустријском центру у Новој Молдави, Гимназије "Матијас Хамер" у Анини и теоретске гимназије "Ефтимје Мургу" у Бозовићу, постаће волонтери ЕГС "Нера" током марта месеца о.г.

У периоду од децембра 2009. до априла 2010. године шездесетак полазника гимназијалаца из Дунавске клисуре, Долине Алмажа, Долине Караша и Анине учествовали су у тренингу за стицање квалификација за извођење волонтерских активности намењених заштити животне средине у Микрорегији за прекограничну сарадњу Дунав – Нера – Караш. У тематици тренинга уврштене су и могућности реализације алтернативне мониторингажне средине и јавних кампања информисања, чији је циљ стицање транспарентности јавних лицитација радова, добара и услуга намењених заштити животне средине.

У споменутом временском размаку презентован је и сет тематских радова чији је циљ био информисање учесника тренинга у области усвајања еколошке терминологије, упознавање надлежних фактора из области заштите животне средине, заштићених подручја Микрорегије Дунав-Нера-Караш, и у домену значаја волонтеријата за заштиту средине.

У току марта и маја месеца 2010. године, у школским радионицама природних паркова са подручја Микрорегије ДНК волонтери ће обављати практичне активности алтернативне мониторингажне средине, а од јуна до новембра месеца 2010. године исти ће реализовати индивидуалну и групну мониторингажну, која ће се спроводити под надзором локалних координатора волонтерских екипа, инаће професори биологије у школским установама са наведених подручја.

У првом делу марта месеца т.г, од шездесетак учесника тренинга, тридесетак њих биће издвојених и са њима ће Еколошка група за сарадњу "Нера" потписати уговор о волонтерској сарадњи на осмомесечни рок у циљу учешћа у специфичним активностима информативног карактера у оквиру пројекта "Не корупцији процесу јавне лицитације

намењене заштити животне средине, пројекат који финансира Европска унија.

25. јануар 2010. – тренинг у Школском индустријском центру у Новој молдави

На основу протокола потписаног са Војводинашуме, група ђака Хемичке и медицинске школе из Вршца ће током ове године деловати у оквиру прекограничног волонтерског центра ЕГС "Нера", а Војводинашуме и управа наведене Вршачке гимназије ће одредити програм тренинга за полазнике ове просветне установе.

Алин Шушан – координатор Волонтерског центра

Бајан свет Микрорегије Дунав – Нера – Караш

**Specijalni rezervat prirode »Deliblatska Peščara«
, zaštita prirode 2010. godine**

У току 2010. године у SRP »Deliblatska peščara« и у ramsarsko područje»Labudovo okno« planiraju активности које имају за циљ спровођење у дело постојећих пројеката и израду нових пројеката.

За прву половину године планирани су завршни грађевински радови на уређењу окућнице по Пројекту **Едукативни центар "Џардак" SRP »Deliblatska peščara«**. Комплекс чине три намenska стамбена објекта, укупне површине 330 m² (са 18 лежачева) и двориште од 36 ари (седеста за 100 особа), који се налазе у шумовитом окружењу од 360 km². У оквиру Пројекта **Опремање Едукативног центра »Џардак«** биће набављен одговарајући nameštaj и опрема.

У оквиру Пројекта **Успостављање одрживе испаше аутохтоних раса стоке на локалитету Korn SRP »Deliblatska peščara«**, у току овог пролећа планирана је изградња надstrešнице за постојећа 22 грла подolsких говеда. Ради очувања stepskih staništa centralnog dela Rezervata, планирају се интензивне reorganizacione активности, због очекиваног повећања броја телди. Коришћење електричног pastira проширити ће се на новим површинама.

У циљу повећања биодиверзитета, завршити ће се **Изградња хранилишта за птице грабљивце у атару SRP »Deliblatska peščara«**, површине 6000 m², највећи објекат ове врсте у Србији. Хранилишта "Orlovac" биче опремљено са две нове осматрачнице, информативним таблама и приступним путем. Очекује се наставак радова у оквиру Пројекта **Monitoring ptica grabljivica у Banatu**.

Sanacija и rekultivacija divljih deponija у Rezervatu биче sprovedena у оквиру Пројекта **"OČISTIMO SRBIJU"**.

Sakupljeni otpad ће бити otpremljen у Pogon за reciklažu Dubovac, чије се отварање планира у току пролећа.

Učešće JP »VOJVODINAŠUME« u svojstvu partnera u okviru NATREG Projekta *Managing Natural Assets and Protected Areas as Sustainable Regional Development Opportunities*, ima za cilj da realizuje i promoviše potencijale prirodnih bogatstava zaštićenih oblasti, kao nosilaca održivog regionalnog razvoja, kroz osnivanje trans-nacionalne i multi-sektorske mreže, koje će kreirati zajedničku strategiju za integralno upravljanje u Alpe-Adria-Panonskom regionu.

U toku godine će se nastaviti izgradnja prvog **Informativnog centra** »Šušara« u SRP »Deliblatska peščara« i započeti formiranje **Informativnog punkta** »Labudovo okno« u Staroj Palanci.

Organizacija **Naučnih i stručnih ekskurzija** međunarodnog značaja, su tradicionalna specijalnost u okviru Rezervata.

Edukativne radionice za učenike i studente planiraju se u objektima Čardak. Očekuje se organizacija **međunarodnog radno-ekološkog kampa** (izgradnja edukativne staze), **sportskih takmičenja i kulturnih događaja**. Sve ove aktivnosti će pratiti odgovarajući **štampani materijal**, kao i **web prezentacija Deliblatska peščara**.

U oktobru na **sajmu LORIST 2010** u Novom Sadu, Deliblatska peščara je vodeći motiv prezentacije ŠG »BANAT« i JP »VOJVODINAŠUME«.

Marius Olda – stručnjak za arhitekturu pejzaza ŠG Pančevo

Резерват Велики и Мали казани

Резерват Велики и Мали казани је најзначајнија специјална зона заштите у оквиру природног парка "Гвоздена врата Дунава". То је резерват мешовитог типа, укупне површине 215 ха., који се протеже од југо-запада до северо-истока села Дубова, између увале Оградена и Турског потока (Ogasul Turcului).

На овом подручју Дунав се пробија кроз најужи и највеличанственији предео Ђердапског теснаца, звани Велики казани, којег од Малих казана раздваја базенет Дубова.

Објект заштите

Под називом Казани Дунава подразумева се део теснаца од ушча река Плавишевица и Оградена. Казани Дунава састављени су од две различите целине: Великих казана, у Базенету Дубове, и Плавишевице – укупна дужина 3,8 км.

У саставу Великих казана су и, брег Велики чукар, чије стрмине омеђују леву обалу Дунава, и брдо Велика штрбица, која се налази на српској обали реке.

Између базинета дубове и Оградене налазе се Мали казани, чија дужина износи 3,6 км. Малим казанима припадају брда Мали чукар (313 м.) и Мали штрбац (626 м.), који се налази на територији Србије.

Флора на подручју Казана има у свом саставу бројне подмедитеранске елементе, са којима се мешају елементи флоре средњеевропске зоне. У планинском подножју казана наилазимо на европско храстово растиње (*Fagus silvatica*), кримски храст (*Fagus taurica*), источњачки храст (*Fagus orientalis*), грабница, мождреан, клен казана или трилобатни клен (*Acer monspessulanum*), турска леска. У најосунченијим зонама расте цер (*Quercus cerris*), упоредо са длакавим храстом (*Quercus pubescens*), горун (*Quercus dalechampii*, *Q. polycarpa*), дивљи јоргован (*Syringa vulgaris*).

У осенченим зонама, на једва 120 м. надморске висине, расте тиса (*Taxus boccata*), својеврстан терцијарни реликт и овдашња природна реткост.

Остале врсте заштитеног биља у уквиру резервата су лала казана (*tulipa hungarica*), крашка перуника (*iris reichenbachii*), звончићи казана (*Campanula crassipes*), урвинска сипика (*Cephalaria laevigata*), црвена сапуница

(*Saponaria glutinosa*), рожач (*Cerastium banaticum*), ковиље (*Stripa aristela*, *Stripa danubialis*) и т.д.

Дунав код Казана

Релеф Ђердапског карста (крша) добро је заступљен, како површинским формама, тако и дубинским одликама (идентификовано је 7 пећина укупне дужине 2155 м, међу којима је најзначајнија Паникова пећина). На улазу у ову пећину поток са истим именом прокопава три кратка и дивља кањона и један природни мост, распона око 25 м., а висине 6 до 8 м. Укупна дужина пећине износи 1666 м, а њезини ходници пробијају се испод Великог чукара, све до Дунава.

Мариана Коркодел – професор биологије Школског индустријског центра у Новој Молоди.

Сеоскихумор !

Гужва у возу на релацији Чуча – Деж.

Путници се, по препуним ходницима вагона, гурају и живчаре. Кондуктер замера чикици на великим кофером крајим је закрчио прелаз:

- Што си се укипио? Стави тај кофер у пртљажник, где му је и место!

После извесног времена кондуктер се је опет у скученом ходнику вагона суочио са чикицама и позамашним кофером, и одмах га је укорио:

- Човече, теби као да није јасно оно што ти малопре рекох! Стави, већ једном тај кофер у пртљажник, или ћу ти ударити новчану казну!

-У реду, у реду, биће како ти кажеш!

После сата времена исти ходник вагона, исти чикица, исти позамашан кофер и кондуктер који тврдоглавом чикици исписује казну, након чега одлази.

Путник који је све то мирно посматрао, упита чикицу:

-Човеће, зар ти није било корисније да кофер ставиш у пртљажник купеа, него да платиш казну?

- Дакако, да јесте, али то није мој кофер!

Двојица Ердељаца тестером тестеришу топовски пројектил. Трећи Ердељац избегумљено млатара рукама и виће:

-Зар сте полудели, експлодираће!

-Ако, ако, имамо их на претек.

Grupul Ecologic de Colaborare NERA (Ekoloska grupa za saradnju NERA)

325600 Oravita, 1 Decembrie 1918, 60,

Judetul Caras – Severin

Tel. / fax + 4 255 572026,

+ 4 722 43719, E-mail: gecnera@yahoo.com, www.gecnera.ro

MART 2010